

# FLETA E PUNËS NËN DUVAK

[KËRKO FILMIN](#)

## Punuar nga:

Gyltene Isufi	“Zenit” Prishtinë
Arbnesha Kusari	“Hajdar Dushi” Gjakovë
Sabina Dishallari	“Gjon Buzuku” Prizren

## Përshkrimi i Filmit

### “Paqi nevojë për mu, aq sa keni për pare”

Filmi dokumentar “Nën Duvak” trajton martesën tradicionale në Malësinë e Hasit, se si në të kaluarën vajzat janë martuar. Shikuar në mënyrë kronologjike vajzat dhe gratë në shoqërinë tonë në përgjithësi më shumë kanë shërbyer në kujdesin familjar në përgjithësi, thuajse as pak nuk janë marrë në konsideratë mendimet apo vendimet që kanë të bëjnë me jetën e tyre, siç janë; shkollimi apo martesë. Tek ky film gjejmë kryesisht se cila ka qenë mundësia në mes të përzgjedhjes apo dëshirave në raport me familjen lidhur me vendimin e martesës, që do të thotë se përzgjedhja e partnerëve për martesë nuk përcaktohej nga dashuria por ishin prindërit ata që vendosni për fëmijët e tyre sa i përket martesës, ku imponimi ndërlihet si mohimi i të drejtave të njeriut.

Duvaku në këtë film është një mbulesë që mund të themi krijon ndalesa për vizionin e saj për të ardhmen. Qysh nga fëmijëria vajzat janë rritur me idenë se duhet të hynë në martesë, të krijojnë familje, janë këshilluar brez pas brezi në këtë mënyrë jetese. Kujdesi për mirëqenien e saj, psiko – social, nuk ka ekzistuar, por është krijuar izolimi dhe neglizhimi ndaj dëshirave, qëllimeve dhe ëndrrave të vajzave. E gjithë kjo mund të ketë

---

ndikuar në mos krijimin e identitetit personal dhe përgjithësimin e tipareve të vetpersonalitetit.

Paja (qeizi) që i jepet nusës ose vajzës konsiderohet si trashigëmi ekonomike që ajo e sjell nga shtëpia e prindërve për tek burri. Zakonet dhe traditat e martesës janë të bazuara edhe në Kanunin e Lekë Dukagjinit, mirëpo nëse analizojmë në detaje filmin shohim shumë konvertime të kulturave orientale tek ajo shqiptare. Nusja qysh në arritje përcjellat me disa rite një ndër to ku ajo thotë: “Paqi nevojë për mu, aq sa keni për pare”. Kur e analizojmë në kontekstin kohor të tanishëm, ajo trajtohet më shumë si vegël materiale dhe shfrytëzuese për familjen ku do të jetoj. Vendosja e tre plisave në kokë simbolizon lindjen e djemëve. Në vazhdimësi të filmit kemi inserte se si gruaja trajtohet si pronë e burrit, e në ato rrethana një gjë e tillë konsiderohet si çështje normale, ku burri është ai që merr vendime për jetën e saj. Krahasimi i jetës familjare dhe i marrëdhënieve martesore në ditët e sotme me ato të priudhave të hershme, tregon se familja ka ndryshuar në mënyrë të dukshme si i përket mënyrës së stilit të jetesës.

## Tema Kryesore

Filmi dokumentar si një instrument për përmirësimin e procesit të mësimdhënies, si dhe zhvillimin e të menduarit kritik tek nxënësit trajton tema të ndryshme që evokojnë fenomene të ndryshme sociale.

## Lënda Mësimore:

### **Sociologji:**

Familja, konceptet themelore; Farefisnia, marrëdhëniet familjare; Familja dhe martesë në histori; Gruaja në martesë, në familje dhe shoqëri; E drejta zakonore dhe tradita. (Klasa XII).

### **Psikologji:**

Karakteristika e jetës së të rriturve (Karakteristikat kryesore të përshtatjes në martesë); Të menduarit (Mendimi dhe vendimmarrja për sjellje të suksesshme) (Klasa XII). Seksualiteti dhe gjinia (Rolet gjinore) (Klasa XI).

### **Gjuhë shqipe:**

Kultura tradicionale, Kanuni i Lekë Dukagjinit, Krijimtaria gojore shqiptare. (Klasa X).

### **Gjuhë angleze:**

Tradita (How to behave abroad); Fjalja kushtore (Second Conditional); Kohët e foljes (Past Simple, Present Perfect); Të shkruarit: rrëfimi.

## Fushat e Kurrikulës:

Shoqëria dhe mjedisi, Gjuhë dhe komunikim

## Përshtatshëm për:

Shkallën 4, 5, 6 Klasat IX, X, XII.

### **Kompetencat:**

Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit, Kompetenca e të menduarit, Kompetenca për jetë, punë dhe mjedis, Kompetenca qytetare

## Objektivat:

- Aftësim për mësim gjatë gjithë jetës
- Promovimi i vlerave kulturore dhe qytetare

## Pikat e diskutimit pas shfaqjes së filmit:

- Si e përceptoni martesën në këtë film
- Cili është roli vendimmarrës i personave në këtë film
- Cilat janë pasojat e martesave të hershme
- Krahasimi i martesave në periudha kohore

- Çfarë ndikimi ka imponimi i martesës në gjendjen emocionale
- Mungesa shkollore, pasojë e inferioritetit në shoqëri
- Patriarkaliteti dominant në familje dhe shoqëri

## Aktivitete në lidhje me filmin:

### **Evokim – Brainstorming** (Stuhi mendimesh)

Në fillim të orës mësimore pyesim nxënësit se çfarë njohurie kanë për martesën tradicionale në shoqërinë tonë dikur dhe tani. Bëjmë një hyrje të shkurtër dhe shkëmbejmë pyetje dhe përgjigje rreth asaj se çka kemi në fokus. Më pas shikojmë filmin.

### **Realizimi – Ditari dy pjesësh**

Pas përfundimit të filmit marrim mendimet e përgjithshme për filmin, më pastaj nxënësit i informojmë për referencat që do të marrin në lidhje me filmin, ku do të kenë mundësinë të shënojnë në fletë ndonjë detaj nga ajo që shohin, që do të ju shërbej si pikë reference për diskutim. Ndahen në dy grupe dhe shënojnë pikat e diskutimit që do të realizohen.

### **Reflektimi – Diskutim në çift dhe grup**

Pasi përcaktohem për pikat e diskutimit i ndajmë nxënësitë në dy grupe ku diskutohet.

Grupi i parë do të mbrojë pikën e diskutimit: Martesa bashkëkohore dhe rolet gjinore;  
Grupi i dytë do të mbrojë pikën e diskutimit: Martesa tradicionale dhe rolet gjinore.

Të dy nga grupet, do të mbrojnë gjithë përmbledhjen e diskutimit.

### **Detyrë për nxënësit**

Sygjerojmë nxënësit në mënyrë individuale të mbledhin më shumë materiale për këto dy pika diskutimi dhe të reflektojnë me një ese të analizuar me kritikën e tyre.

